

crims a la catalana

un cànon de novel·la
negra i policíaca en català

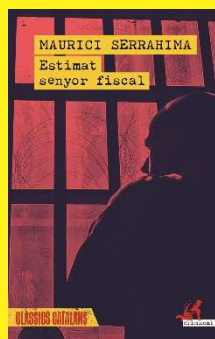
En aquesta guia de lectura presentem una selecció, un cànon, de novel·les representatives de la narrativa negra i policíaca en llengua catalana. Passant per alt les primeres manifestacions paleses de literatura detectivesca aparegudes a principis del segle xx i, especialment, als anys 20 i 30 (estem pensant en algunes obres d'autors com Josep M. Folch i Torres, Jacint Maria Mustieles, Miquel Poal i Aregall, Cèsar August Jordana, Domènec Guansé o, inclús, Mercè Rodoreda), la nostra selecció comença amb la irrupció, a partir dels anys 50, d'una sèrie d'escriptors que, en certa manera, marquen el camí i la continuïtat del gènere criminal escrit en català: no són altres que Rafael Tasis i Manuel de Pedrolo —ambdós claus i fonamentals—, Maurici Serrahima, Maria Aurèlia Capmany i, anys més tard, el rellevant Jaume Fuster. Són, en total, quaranta-una novel·les ressenyades que abasten totes les tendències del *noir*, des de 1955 fins a 2025, setanta anys literaris. Es completa la guia amb un apèndix dedicat a adaptacions fílmiques i amb una sèrie de referències bibliogràfiques sobre el tema.

RAFAEL TASIS, *La bíblia valenciana*, Albertí Editor, 1955

Amb la publicació de la trilogia configurada per *La bíblia valenciana* (1955), *És hora de plegar* (1956) i *Un crim al Paralelo* (1960), l'escriptor, periodista, traductor i crític Rafael Tasis va convertir-se en el precursor de la novel·lística de trama policíaca en llengua catalana. Ambientades les tres novel·les a la Barcelona de pre i postguerra, destaquen, sobretot, pel seu to de quotidianitat i per la seva ambientació urbana.

MAURICI SERRAHIMA, *Estimat senyor fiscal*, Albertí Editor, 1955

Recuperada recentment, estem davant d'una altra novel·la fundacional del gènere dins la literatura catalana. Dedicant-se fonamentalment a la política i l'advocacia, Serrahima va escriure alhora assajos, dietaris i algunes novel·les, entre elles aquesta que narra la història de Carles Creus, un condemnat a mort que, per defensar-se de les acusacions, escriu una llarga carta al fiscal del cas explicant-li la seva veritat.

MANUEL DE PEDROLO, *Joc brut*, «La Cua de Palla», Edicions 62, 1965

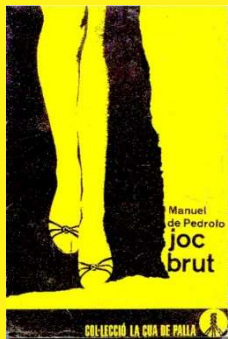

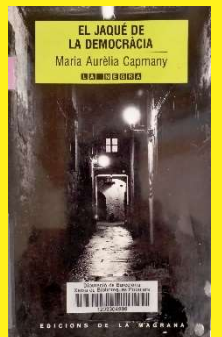
Figura clau del gènere a Catalunya i en català —va ser, entre mil coses, el director de la cèlebre col·lecció «La Cua de Palla» d'Edicions 62—, el prolífic Pedrolo va irrompre en la primerenca novel·la negra catalana amb una obra també pionera, *Es vessa una sang fàcil*, de 1954. Però la seva millor aportació al gènere és *Joc brut*, narrada pel mateix protagonista-homicida, ambientada a la Barcelona de l'època i amb força càrrega crítica i psicològica.

JAUME FUSTER, *De mica en mica s'omple la pica*, Edicions 62, 1972

La literatura policíaca catalana no s'entén sense l'aparició d'una sèrie de llibres de Jaume Fuster publicats als anys 70 i 80 del segle passat. L'any 1972 irromp amb aquest celebèrrim títol: la primera de les dues novel·les protagonitzades per «l'arribista» Enric Vidal. Una novel·la plena d'homenatges i picades d'ull al gènere, igual que la segona, *La corona valenciana* (1982), i que la resta de la seva apreciable producció detectivesca.

MARIA AURÈLIA CAPMANY, *El jaqué de la democràcia*, Nova Terra, 1972

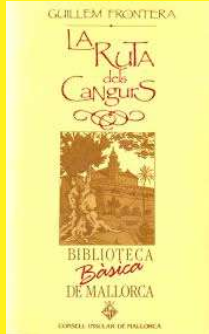
La polifacètica Maria Aurèlia Capmany va acostar-se al gènere criminal dues vegades. La primera amb la novel·la *Traduït de l'americà* (1959), la història de la recerca d'un desaparegut a l'Albània socialista dels anys 50; i la segona amb aquesta innovadora intriga de política-ficció ambientada a una hipotètica Barcelona dels anys 20, la de l'obrerisme i els pistolers, on un detectiu privat investiga dos assassinats.

NÚRIA MÍNQUEZ, *Una casa a les Tres Torres*, Club Editor, 1974

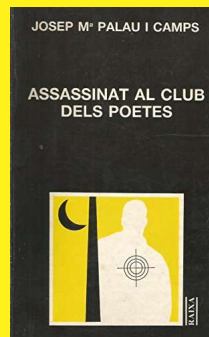
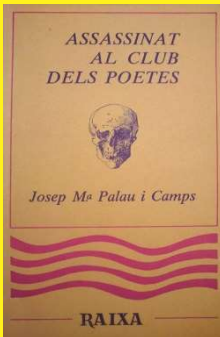
Farmacèutica de professió, Núria Mínguez va escriure novel·les i relats de misteri, «d'intriga» —com apuntava ella—, al llarg de més de quaranta anys. Malgrat aquesta continuïtat, és una autora poc (re)coneguda. Va guanyar premis, com el Ciutat de Palma per aquesta novel·la de 1974 que ja mostrava els que són els seus punts forts com a narradora: personatges ben perfilats, contrapunt psicològic i una trama que enganxa.

GUILLEM FRONTERA, *La ruta dels cangurs*, Laia, 1980

Periodista, gestor cultural i guionista, Guillem Frontera va escriure també poesia i novel·les, sent la que ens ocupa la primera novel·la negra escrita per un autor mallorquí. Amb tocs de thriller, està narrada pel mateix protagonista, un detectiu amb despatx a Barcelona que es desplaça a Mallorca i es veu immers en l'homicidi d'una amiga, i que, insospitadament, s'ha d'enfrontar a una intricada trama de tràfic d'armes i altres il·legalitats.

JOSEP MARIA PALAU I CAMPS, *Assassinat al Club dels Poetes*, Moll, 1983

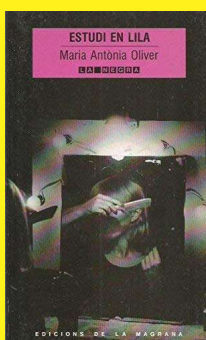
Entomòleg especialitzat en diferents escarabats característics de les Illes, Palau i Camps va ser autor d'una considerable i variada obra literària, però són les seves novel·les policiaques, protagonitzades pel detectiu mallorquí Jaume Arbós, les que li van aportar més notorietat. Aquesta és la novel·la inaugural d'una sèrie de set que repren i renova la novel·la enigma, enfront dels policíacs socials de l'època.

FERRAN TORRENT, *No empreneu el comissari*, Tres i Quatre, 1984

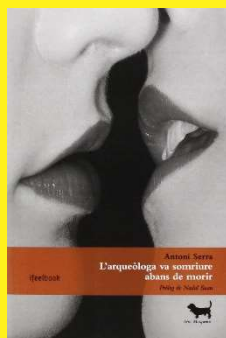
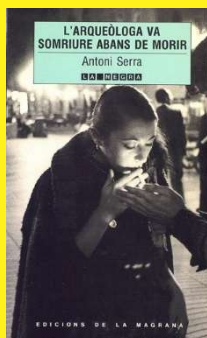
La primera novel·la en solitari de l'autor, un remarcable èxit de crítica i lectors i l'inici d'un cicle que té com a protagonistes a la ciutat de València, al detectiu al marge de la llei Toni Butxana i a altres peculiars personatges. Butxana és aquí contractat pel comissari en cap García per tal d'esbrinar qui ha robat unes joies a casa seva. Darrere el furt, és clar, anirà descobrint una trama delictiva amb amplies implicacions.

MARIA ANTÒNIA OLIVER, *Estudi en lila*, «Les Ales Esteses», La Magrana, 1985

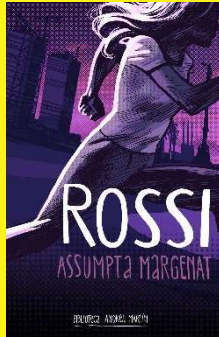
Amb aquest títol d'evocació holmesiana, l'autora va inaugurar la trilogia protagonitzada per Lònia Guiu, la que es considera com la primera detectiva privada de la literatura catalana. A la Barcelona dels 80, un doble encàrrec, la desaparició d'una jove i la recerca de tres homes, deriva en un dinàmic entramat que no està exempt de crítica, d'ironia, d'acció, de violència... i de ressons marcadament feministes.

ANTONI SERRA, *L'arqueòloga va somriure abans de morir*, «La Negra», La Magrana, 1986

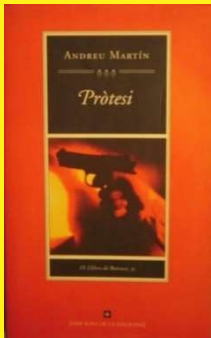
Autor d'una àmplia obra escrita, el mallorquí Antoni Serra va adquirir notorietat escrivint i publicant novel·la policíaca, especialment la sèrie de cinc llibres protagonitzats per Celso Mosqueiro, un exinvestigador de la policia portuguesa que s'estableix a Mallorca com a detectiu i, que, en aquesta segona aventura, rep l'encàrrec de reobrir un cas irresolt per la policia: els assassinats no d'una, sinó de dues arqueòlogues.

ASSUMPTA MARGENAT, *Escapa't d'Andorra*, «La Negra», La Magrana, 1989

A la Rossi, barcelonina que viu a Andorra i que treballa en un supermercat, se li ha ficat al cap robar els diners, alguns de fosca procedència, que guarda el seu cap al despatx, i fugir del Principat. Aquest és en essència el fil argumental d'aquesta novel·la que és, sobretot, un escorcoll de la societat consumista de l'època. L'any 1996, l'autora publicaria una segona novel·la, igual d'estimulant i també protagonitzada per la Rossi, titulada *Manolo*.

ANDREU MARTÍN, *Pròtesi*, «La Negra», La Magrana, 1990 (1a. edició, en castellà: 1980)

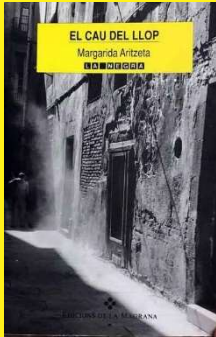
Obra cabdal de la novel·la criminal al nostre país. Escrita originalment en castellà, va guanyar el premi Círculo del Crimen, organitzat per l'editorial Sedmay, i va ser clau en l'evolució de Martín com a escriptor, fins a consolidar-se com un dels grans autors del negrecriminal. *Pròtesi* és una història de venjances, un relat cru i real d'odis, violències i maldats, i amb la circumstància d'un paisatge contundentment urbà (el barri de La Mina, sobretot).

ISABEL-CLARA SIMÓ, *La veïna*, Àrea, 1990

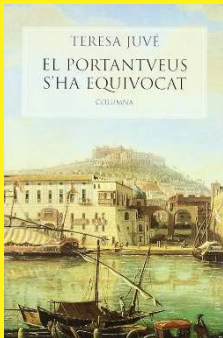
Obrint la seva escriptura a un públic més ampli, Isabel-Clara Simó també va publicar novel·les amb fils criminals. La primera és aquesta, que, sota el rerefons del maltractament cap a les dones, narra la història d'un afligit pleat de banca que es veu immers en una trama d'investigació policial com un dels principals sospitosos de la mort d'un veí; i que, a un temps, està obsessionat per la vídua del difunt, una dona aparentment innocent.

MARGARIDA ARITZETA, *El cau del llop*, «La Negra», La Magrana, 1992

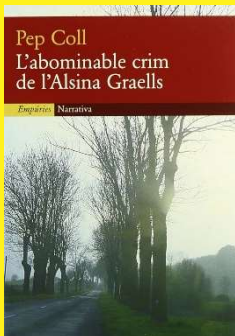
Des que va formar part del col·lectiu Ofèlia Dracs, allà pels 80, Margarida Arizeta no ha deixat de banda la narrativa policíaca. Aquesta fou la seva tercera novel·la negra, una trama procedimental centrada en la difícil, i plena d'entrebanca, investigació que porten a terme el sergent Parra i l'agent Moreno després de l'aparició de dos cadàvers femenins en un soterrani que anys enrere havia format part d'un popular prostíbul.

TERESA JUVÉ, *El portantveus s'ha equivocat*, Columna, 1997

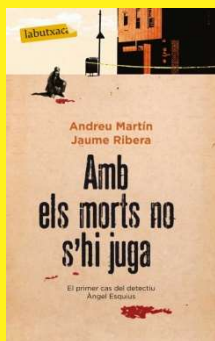
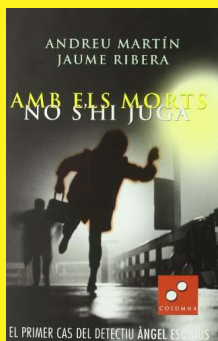
La que va ser durant anys degana de la literatura catalana (va morir amb 104 anys) —a més de professora i pedagoga—, ens va deixar una entretinguda saga de deu novel·les històric-detectivesques protagonitzades pel portantveus reial Jaume Plagumà, ambientades a la Catalunya de finals del segle XVI. La sèrie s'inicia amb aquesta novel·la on Plagumà investiga un quàdruple homicidi en el marc del castell de Bordalguer.

PEP COLL, *L'abominable crim de l'Alsina Graells*, Empúries, 1999

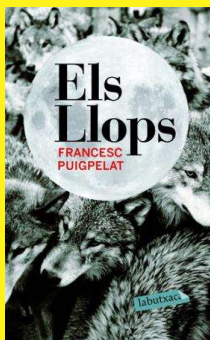
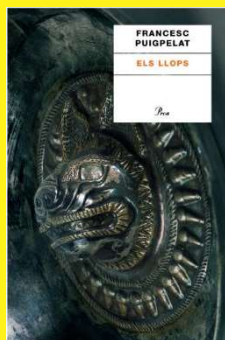
Considerada com una de les novel·les de referència del nou negre-policia en català del segle XXI, estem davant d'un interessant exercici paròdic del gènere i d'una de les primeres novel·les on apareixen els Mossos d'Esquadra com investigadors (ítem, la Guàrdia Civil). A un autocar de la línia Lleida-Barcelona ha aparegut assassinat un diputat de dretes del Parlament de Catalunya, i, sense haver fet cap parada, tots els passatgers són sospitosos.

ANDREU MARTÍN I JAUME RIBERA, *Amb els morts no s'hi juga*, Columna, 2003

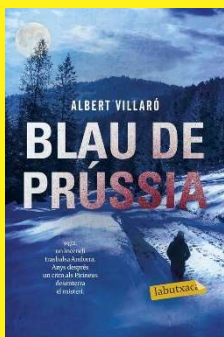
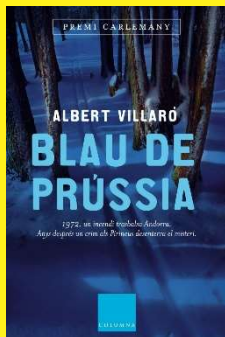
El duet Martín-Ribera és l'artífex de dues sèries de novel·les detectivesques força conegudes pels lectors i les lectores: la sèrie protagonitzada pel jove detectiu Flanagan, dirigida a un públic juvenil, i l'entretinguda sèrie del detectiu privat de l'Agència Biosca i Associats, Àngel Esquiús, la saga del qual s'inicia amb aquest llibre, on aparents casos senzills comencen a complicar-se d'allò més, amb, inclús, l'aparició d'uns quants morts.

FRANCESC PUIGPELAT, *Els Llops*, Proa, 2005

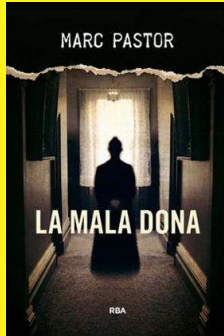
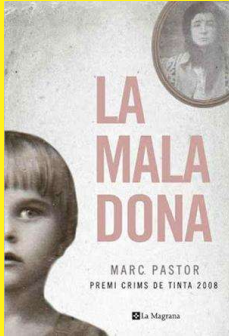
Autor d'una dilatada obra novel·lística que abasta títols per a diferents lectors i de diverses temàtiques i gèneres, Puigpelat s'ha anat adherint al gènere negre amb obres tan heterogènies com *Magret i els anarquistes* (2018) o *Sota la neu bruta* (2021). Aquesta que presentem és de les millors, i ho és perquè està construïda magníficament, iniciant-se amb una enigmàtica mort que té explicació retrocedint cap al passat.

ALBERT VILLARÓ, *Blau de Prússia*, Columna, 2006

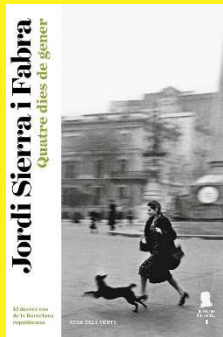
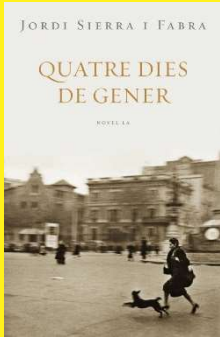
Primera de les novel·les protagonitzades per Andreu Boix, oficial de la policia criminal andorrana que en aquest cas ha d'investigar la mort d'una noia, el cadàver de la qual s'ha trobat a l'altre cantó de la frontera, a un abocador on tan sols descarreguen camions procedents d'Andorra. Una investigació connexa amb un incident no resolt del passat i que estarà marcada per l'aflicció del protagonista i pel context andorrà del moment.

MARC PASTOR, *La mala dona*, La Magrana, 2008

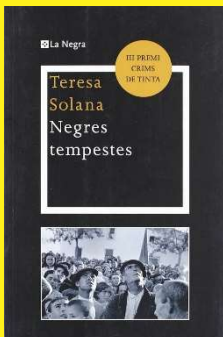
Guanyadora del 1r. Premi Crims de Tinta, aquesta ficció recrea el cas verídic de l'Enriqueta Martí, la «vampira del carrer de Ponent», remeiera, proxeneta i segrestadora de doble vida, i presumpta assassina de criatures. Un cas que tracten d'esclarir els investigadors de la policia Moisès Corvo i Juan Malsano, endinsant-se en els ambients més sòrdids i foscos tant dels suburbis com de la zona alta de la Barcelona de principis del segle xx.

JORDI SIERRA i FABRA, *Quatre dies de gener*, Rosa dels Vents, 2008

Una de les sagues més populars i llegides de la literatura policíaca en català és la protagonitzada per l'inspector Miquel Mascarell, creada per Jordi Sierra i Fabra. En aquesta primera narració, Mascarell, encara inspector de la policia, investiga el que serà el seu últim cas com a funcionari, l'assassinat d'una adolescent en el trist, caòtic i incert ambient dels últims dies de la Barcelona republicana. Gran saga, gran personatge.

TERESA SOLANA, *Negres tempestes*, «La Negra», La Magrana, 2010

Solana és autora de dues sagues policíiques prou conegudes, la protagonitzada pels detectius bessons Borja i Eduard, assessors de les classes altes barcelonines, i la protagonitzada per Norma Forester (i família), sotsinspectora dels Mossos, que en aquesta primera singladura ha d'investigar els motius que han conduït a l'assassinat d'un catedràtic d'història, la connexió del cas amb un crim precedent, i el nexa d'ambdós amb el passat recent.

NIL BARRAL, *L'home que dormia al cotxe*, Amsterdam, 2011

Durant uns anys, poca gent va saber qui s'amagava sota el pseudònim Nil Barral, autor-protagonista d'una mordaç i entretinguda trilogia de novel·les negres. El 2017, quan era entrevistada per un setmanari, Isabel-Clara Simó va admetre que era ella i que es va divertir molt escrivint-les. Són unes novel·les àgils, que enganxen, i aquesta és la primera entrega: un cas tèrbol d'assassinat amb la conjuntura d'una possible estafa d'assegurances.

PAU VIDAL, *Fronts oberts*, Empúries, 2012

Que un filòleg, dedicat a l'estudi de la llengua, sigui el protagonista de dues novel·les d'intriga és bastant inesperat. Es tracta de Miquel Camiller (Camil), i el seu creador, també filòleg, és Pau Vidal, conegut per ser el traductor al català dels llibres d'Andrea Camilleri i pels seus crucigrames a *El País*. *Fronts oberts* és la segona entrega, on Camil col·labora amb l'inspector Domingo dels Mossos en un cas que s'inicia amb un cadàver trobat a Benassal, a l'Alt Maestrat.

AGUSTÍ VEHÍ, *Torn de nit*, «crims.cat», Alrevés, 2012

Subtitulada «Un vodevil negre i policial a l'empordanesa», estem davant d'una original i jocosa novel·la breu centrada en el torn de nit d'una comissaria de la policia local de la ciutat de Vilaclara: els seus personatges (els agents, els caps, l'alcaldia, els ciutadans...), els incidents i les peripècies. Amb humor però amb coneixement: Vehí, a més d'escriptor i historiador, va ser sotsinspector de la Guàrdia Urbana de Figueres.

ANNA MARIA VILLALONGA, *La dona de gris*, Llibres del Delicte, 2014

Teòrica i divulgadora d'aquest gènere literari, Villalonga també s'ha acostat al negre des de la ficció. La seva primera novel·la va ser aquesta, propera, i molt, al suspens cinematogràfic: un dia qualsevol, un home de vida anodina es veu atret per una dona mentre pren cafè en un bar, la segueix, la perd de vista, encara que agafa del terra el mocador de coll que ella portava. Ja a casa, decideix que vol saber més d'ella, i tornarà a seguir-la, i descobrirà la seva vida, fins que...

JOSEP TORRENT, *La sang és més dolça que la mel*, «crims.cat», Alrevés, 2014

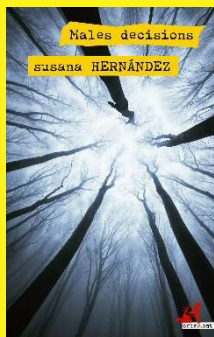
Torrent té un doble vincle amb Agustí Vehí. El primer és que tots dos van ser amics i policies, en concret, Torrent va ser cap de la policia municipal d'Olot; el segon és que amb aquesta novel·la va guanyar el 1r. Premi Memorial Agustí Vehí. Una novel·la que s'inicia amb el descobriment del cadàver d'un vigilant al Teatre-Museu Dalí i que és la tercera de les investigacions protagonitzades per Damià Surrell, de la Unitat d'Investigació de Figueres.

LLORT, *Sota l'asfalt*, RBA La Magrana, 2015

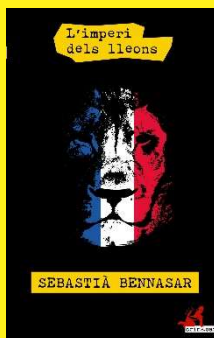
Narrada quasi en la seva totalitat en primera persona, amb un estil directe i dinàmic (destaca la utilització de frases mínimes, de vius diàlegs i d'un llenguatge actual amb constants sortides de to), *Sota l'asfalt* és una novel·la (un *thriller*?) d'atmosfera netament (sub)urbana, ambientat en el «submon del metro» barceloní, que comença quan el Marçal, el protagonista, decideix que toca «nit de metro», que toca trobar al seu pare.

SUSANA HERNÁNDEZ, *Males decisions*, «crims.cat», Alrevés, 2017

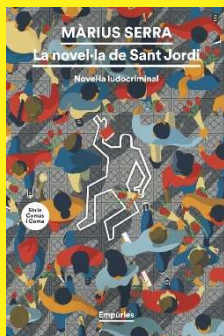
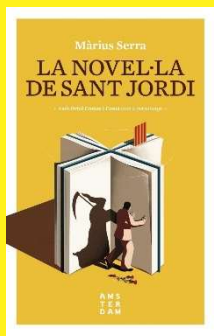
Creadora de la parella de sotsinspectores Santana-Vázquez, i després d'escriure diverses novel·les en castellà, Susana Hernández va irrompre en el gènere policíac escrit en català amb el relat «L'home del mirall» inclòs en el llibre *Elles també maten* (2014). Tres anys després, i també en català, va publicar *Males decisions*, una novel·la negra, obscura: la crònica, a quatre veus, d'una família i d'un pla de segrest que no surt com s'esperava.

SEBASTIÀ BENNASAR, *L'imperi dels lleons*, «crims.cat», Alrevés, 2017

Uns dels noms més associats al *noir* català és el de Sebastià Bennasar. Assagista, crític, divulgador, conferenciant... i també novel·lista i sobretot de gènere negre. Una de les seves novel·les més ambicioses és aquesta, inspirada en fets reals i centrada en la història del clan de mafiosos lionesos liderat per Jean Neige, des del seu primer gran cop, el 1972, fins a consolidar-se com una de les bandes criminals més dominants d'Europa.

MÀRIUS SERRA, *La novel·la de Sant Jordi*, Amsterdam, 2018

La sèrie de novel·les ludocriminals «Comas i Coma» va engegar amb aquest títol ambientat en una diada de Sant Jordi, on, sobtadament, comencen a aparèixer assassinats alguns dels autors supervendes convidats. Succés en el qual es veuen implicats el mateix Màrius Serra i l'expert en jocs de taula Oriol Comas i Coma. Una àcida mirada al sector editorial, i un exercici narratiu aventurat, enginyós, metaliterari i, eminentment, negre i jocós.

JORDI DE MANUEL, *La barrera*, «crims.cat», Alrevés, 2019

Jordi de Manuel és l'autor de la sèrie de novel·les policíac-distòpiques protagonitzades per l'inspector de la Policia Nacional Marc Sergiot. D'altra banda, també té algunes obres, diguem-ne, més canòniques dins del criminal; una d'elles és aquesta, *La barrera*, ambientada al Port del Fòrum de Barcelona, on, de nit i matinada, a un dels molls, estan passant coses molt sospitoses, tal com evidencia l'encarregat de la barrera que dona pas al recinte.

XAVIER MORET, *Formentera Blues*, Empúries, 2019

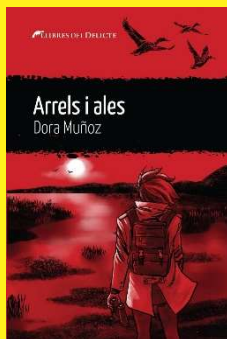
A *Qui paga, mana* (1997) apareixia per primera vegada Max Riera, un exhippy que viu a la plaça Reial, que es dedica sobretot a l'escriptura de còmics i que gradualment va acceptant el rol de detectiu privat, més que més per necessitat. *Formentera Blues* és la seva cinquena aventura i en ella Riera rep l'encàrrec d'anar a l'illa i d'investigar la mort i el passat d'una dona, els ossos de la qual han sigut trobats durant la reforma del casalot d'un nou-ric.

LAIA VILASECA, *La noia del vestit blau*, Rosa dels Vents, 2021

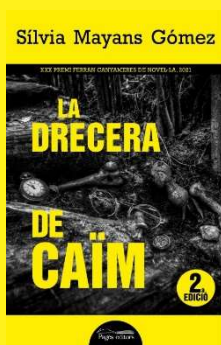
Allà per l'estiu de 2017, Laia Vilaseca va autopublicar-se, en català i en castellà, la seva segona novel·la policíaca, es titulava *La noia del vestit blau* i va tenir una bona acollida a Amazon. El 2021, un dels grups editorials més potents la reeditava, i ara sí que va fer fortuna. Ambientada a Treviú, un poblet (fictici?) de muntanya, Martina, la protagonista, es veurà immersa en un misteri incòmode del passat: la mort, mai esclarida, d'una noia, tres dècades enrere.

DORA MUÑOZ, *Arrels i ales*, Llibres del Delicte, 2022

Jürgen Neumann ha mort assassinat. El seu cos s'ha trobat al Parc Natural de s'Albufera, a Mallorca. Alemany de l'extinta RDA i apassionat de l'ornitologia, vivia a l'illa des de feia quaranta anys. Lola, la seva filla, es trasllada des d'Alemanya per intentar esbrinar el que realment ha succeït, i, a l'una, saber més sobre la vida i el passat del seu progenitor. Una novel·la molt ben bastida; la quarta incursió en el *noir* de la mallorquina Dora Muñoz.

SÍLVIA MAYANS, *La drecera de Caïm*, «Lo Marraco Negre», Pagès Editors, 2022

Ambientades a finals dels anys 70, en plena Transició, aquesta és la tercera de les novel·les protagonitzades per Eliades Bel, fotògraf barceloní que viu a Arnes (Terra Alta) i que acostuma a embrollar-se en casos tèrbols. Aquí estem en 1978 i a Vall-de-rourous ha desaparegut un ciutadà alemany. En la recerca de l'individu, dirigida per la Guàrdia Civil i en la qual participa Bel, irromp una circumstància inesperada: el descobriment d'una fossa comuna.

JORDI COLL, *El preu de la sang*, Rosa dels Vents, 2023

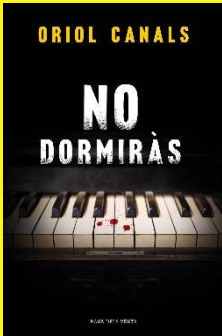
Com altres autores i autors actuals de novel·la negra, Jordi Coll va començar autopublicant-se. La seva primera novel·la es titulava *L'increïble cas de l'ardiaca de noranta anys* (2021) i estava protagonitzada per la investigadora Renée Colomé. Dos anys després, la mateixa inspectora tornarà a ser protagonista en aquest *rural noir* ambientat al Pallars Sobirà, on investigarà la desaparició d'una nena i l'assassinat d'un jove.

GAL GOMILA, *Sotto voce*, La Campana, 2024

La tendència de la literatura criminal a anar més enllà del context urbà està actualment en alça al panorama novel·lístic català. Nous festivals, nous premis, noves col·leccions... i, sobretot, noves veus estan definint un nou *rural o country noir* al nostre país. Un altre bon exemple d'aquesta inclinació és aquesta novel·la centrada en la investigació de l'assassinat d'un conegut concertista, el cos del qual s'ha trobat en un indret de la Conca d'Òdena.

ORIOI CANALS, *No dormiràs*, Rosa dels Vents, 2024

Un thriller dels que atrapen en la lectura i que ha tingut en el boca-orella un factor clau per aparèixer i mantenir-se durant mesos a les llistes de llibres més venuts en català de 2024 i 2025. Quart *noir* publicat de l'autor, de ràpid ritme i diversos fils narratius, que comença amb un impactant terrabastall al Palau de la Música Catalana en plena interpretació del «Nessun dorma» del *Turandot* de Puccini.

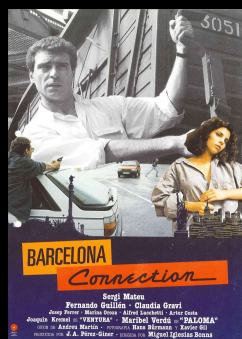
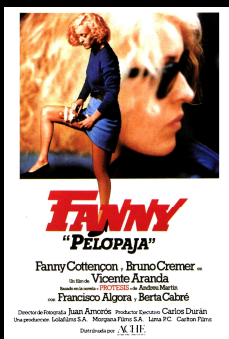
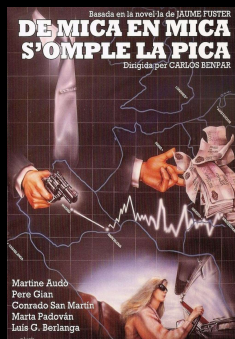
GIL PRATSOBRERROCA, *El joc del silenci*, La Campana, 2025

Un dels últims fenòmens de la literatura català actual (2025-2026) és aquest exitós debut novel·lístic. Una història amb una treballada estructura narrativa no lineal — interessants els breus capítols intercalats d'instants del present — similar a la narrativa de salts temporals de pel·lícules i sèries. I més enllà d'aquesta estructura, del ritme i dels girs imprevisos, a *El joc del silenci* es vessa suspens, secrets, afeccions, silencis.

ADAPTACIONS A LA PANTALLA DE NOVEL·LES POLICIAQUES CATALANES

- **La respuesta** (dir. Josep Maria Forn, 1969), segons la novel·la *M'enterro en els fonaments* (1967) de Manuel de Pedrolo.
- **El poder del deseo** (dir. Juan Antonio Bardem, 1975), segons la novel·la *Joc brut* (1965) de Manuel de Pedrolo.
- **De mica en mica s'omple la pica / Dinero negro** (dir. Carles Benpar, 1983), segons la novel·la homònima (1972) de Jaume Fuster.
- **Fanny Pelopaja** (dir. Vicente Aranda, 1984), segons la novel·la *Prótesis* (1980) / *Pròtesi* (1990) d'Andreu Martín.
- **El complot dels anells** (dir. Francesc Bellmunt, 1987). Guió de Francesc Bellmunt i Ferran Torrent, novel·litzat per Assumpció Maresme (1988).
- **Barcelona Connection** (dir. Miquel Iglesias Bonns, 1988). Guió d'Andreu Martín, Miquel Iglesias Bonns i J. A. Pérez Giner, novel·litzat per Andreu Martín (1988).
- **Un negre amb un saxo** (dir. Francesc Bellmunt, 1989), segons la novel·la homònima (1987) de Ferran Torrent.
- **Escrit als estels** (dir. Ricard Reguant, 1991), segons la novel·la homònima (1987) d'Albert Mas-Griera.
- **La vida abismal** (dir. Ventura Pons, 2006), segons la novel·la *La vida en l'abisme* (2004) de Ferran Torrent.
- **Flores negres** (dir. David Carreras, 2009), segons la novel·la *Flores negres para Michael Roddick / Flors negres per a Michael Roddick* (2003) de Daniel Vázquez Sallés.
- **Wendy placa 20957** (TV, dir. Mireia Ros, 2009), segons la novel·la juvenil *La nit que Wendy va aprendre a volar* (2007) d'Andreu Martín.
- **Societat negra / Sociedad negra** (dir. Ramon Tèrmens, 2024), segons la novel·la homònima (2013) d'Andreu Martín.

FESTIVALS DE GÈNERE NEGRE I POLICÍAC

- **Basalt. Festival de Novel·la Negra de la Garrotxa** (diferents seus)
- **BCNegra** (Barcelona) Premi Pepe Carvalho
- **Black Mountain Bossòst** (Bossòst, Vall d'Aran)
- **Castelló Negre** (diferents seus) Premi Castelló Negre
- **Cornellà Negra** (Cornellà de Llobregat)
- **Creixell Crims** (Creixell, Tarragonès) Premi Margarida Aritzeta-Vila de Creixell
- **Cubelles Noir. Festival de Novel·la Negra del Garraf** (Cubelles) Premis Cubelles Noir
- **El Vi fa Sang** (L'Espuga de Francolí, Conca de Barberà)
- **Farrera Negra. Festival de Novel·la Negra de l'Alt Pirineu** (Farrera, Pallars Sobirà)
- **Febrer Negre** (Palma de Mallorca)
- **Festival de Novel·la Negra de Terrassa** (Terrassa) Premi Concurs de Novel·la Negra Black Vallparadís TSA
- **Festival El Segre de Negre** (Lleida) Premi Trajectòria Literària
- **Lloret Negre. Festival de Gènere Negre de a Costa Brava** (Lloret) Premis a les Millors Novel·les Negres en Català i Castellà
- **Morella Negra Com La Trufa. Festival Gastro Literari** (Morella, Castelló) Premi Tuber Melanosporum
- **Novembre Negre** (Sagunt, València)
- **Ontinyent Setmana Negra** (Ontinyent, València)
- **Premià del Mal. Festival de Novel·la Negra** (Premià de Mar-Premià de Dalt, Maresme)
- **Sabadell Negre. La Llar del Crim Literari** (Sabadell)
- **Sant Boi Negre** (Sant Boi de Llobregat) Premi Mirall Sant Boi Negre
- **Taradell Negre. Festival de Novel·la Negra Catalana** (Taradell, Osona)
- **Tiana Negra** (Tiana, Maresme) Premi Memorial Agustí Vehí-Vila de Tiana
- **València Negra** (València) Premis Millor Novel·la, Mejor Novela i Novel
- **Vila-real Negra. Festival de Gènere Negre i Policíac** (Vila-real, Castelló)
- **Vilassar de Noir. Festival de Cinema i Literatura Negra** (Vilassar de Mar, Maresme) Premi Vilassar de Noir de Novel·la Negra en Català
- **Xàvia Negra** (Xàvia, Alacant)

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

→ ROSA MORA

«Barcelona pinta negra», *Barcelona. Metròpolis Mediterrània*, núm. 5, juliol-setembre, 1987, p. 157-161.

→ SALVADOR VÁZQUEZ DE PARGA

«La novela policiaca en lengua catalana», a *La novela policiaca en España*, Ronsel, Barcelona, 1993, p. 243-260.

→ ADOLF PIQUER VIDAL i ÀLEX MARTÍN ESCRIBÀ

Catalana i criminal. La novel·la detectivesca del segle xx, Edicions Documenta Balear, Palma, 2006.

→ GEORGES TYRAS

«Catalogne», a Claude Mesplède (dir.), *Dictionnaire des littératures policières*, vol. 1, Joseph K., Nantes, 2007 (2a ed.), p. 381-383.

→ SEBASTIÀ BENNASAR

Pot semblar un accident: la novel·la negra i la transformació dels Països Catalans (1999-2010), Meteora, Barcelona, 2011.

→ ANNA MARIA VILLALONGA

«La novel·la negra catalana actual: la bona salut d'un gènere», *Els Marges*, núm. 101, tardor 2013, p. 45-68.

→ ANNA MARIA VILLALONGA

Les veus del crim: converses amb dotze escriptors catalans de novel·la negra, Alrevés, Barcelona, 2013.

→ ÀLEX MARTÍN ESCRIBÀ

Rafael Tasis, novel·lista policíac, Alrevés, Barcelona, 2015.

→ PACO CAMARASA

Sangre en los estantes, Destino, Barcelona, 2016.

→ ÀLEX MARTÍN ESCRIBÀ

Jaume Fuster, gènere negre sense límits, Alrevés, Barcelona, 2018.

→ ÀLEX MARTÍN ESCRIBÀ

Escrips policíacs: de «La Cua de Palla» a «Crims.cat», Alrevés, Barcelona, 2020.

→ JOSÉ LUIS BARTOLOMÉ

«Anatomia de la novel·la negra gironina», *Revista de Girona*, núm. 323, novembre-desembre 2020, p. 56-61.

→ IRENE SOLANICH SANGLAS

Matar impunement. «La Negra», impulsora de la novel·la criminal en català (1986-1998), La Magrana, Barcelona, 2025.

Sant Just Desvern, febrer 2026